

Rekommendationer till Finland från FN:s kommitté för barnets rättigheter

UNGDOMS-
VÄNLIG
VERSION

Euroopan unionin
osarahoittama

MEIDÄN LOS

LASTENSUOJELUN
KESKUSLIITTO

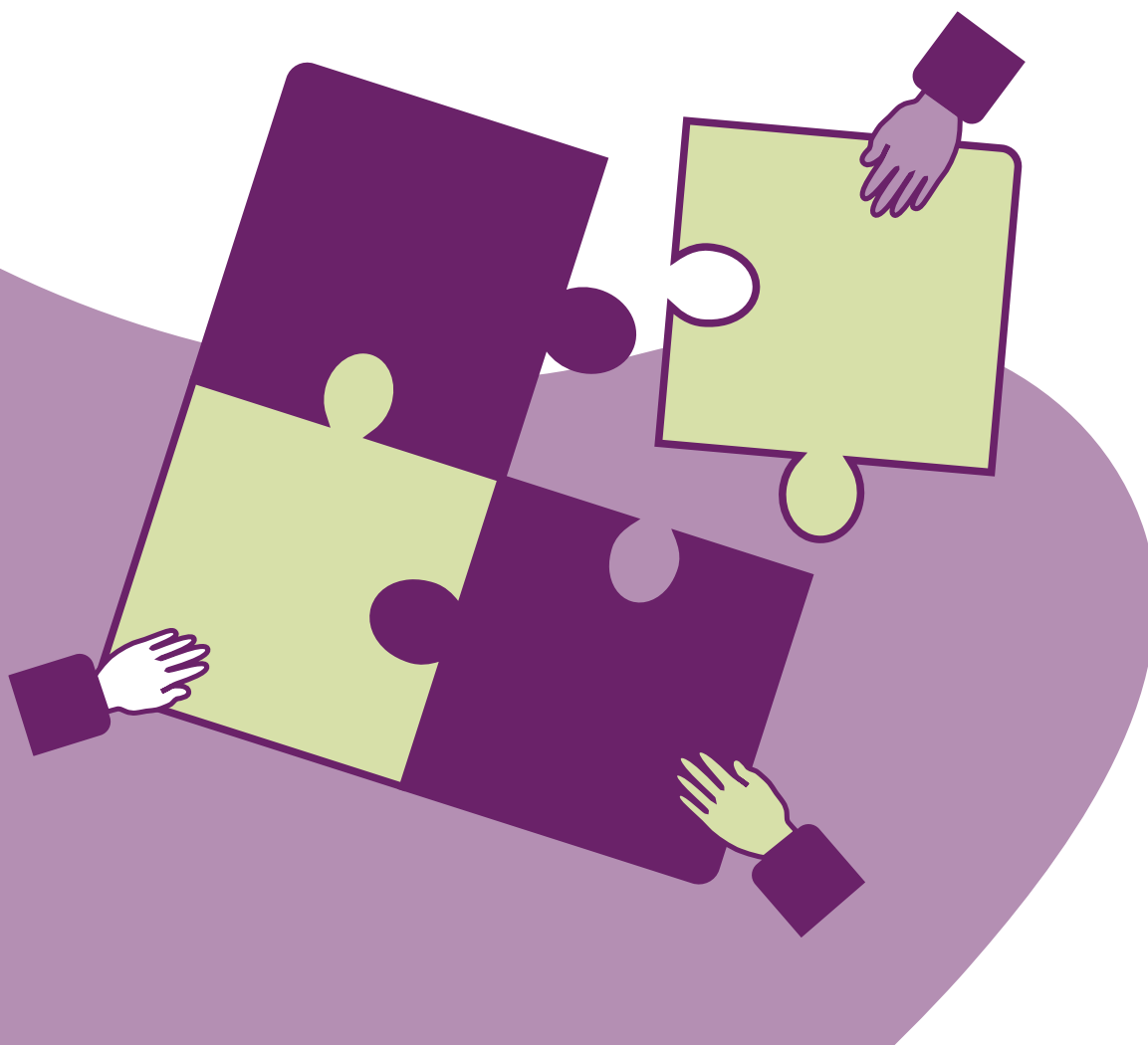
SOS
LAPSIKYLÄ

Till en början

Detta är en till ungdomar riktad sammanfattning av de rekommendationer som **FN:s kommitté för barnets rättigheter** gav finska staten 2023. Sammanfattningen gjordes eftersom barn och unga har rätt att få information. Barn och unga har också rätt att framföra sin åsikt om hur barns rättigheter borde stärkas i Finland.

Sammanfattningstexten testades i workshoppar för unga i högstadieåldern. Citattexterna är från de unga som deltog i workshopparna. Centralförbundet för Barnskydd tackar alla deltagare!

FN:s kommitté för barnets rättigheter övervakar att barns rättigheter tillgodoses. Den ger staterna rekommendationer om hur barnens ställning kan förbättras. Barn = under 18 år.

Allmänna åtgärder för att genomföra konventionen

Lagstiftning

- Finland måste beakta barnkonventionen som en del av sin lagstiftning.
- Finland måste bättre än för närvarande bedöma hur den nya lagstiftningen påverkar barnen.
- Finland måste genom lag stärka samiska barns rättigheter i anslutning till språket och kulturen.

Koordinering

- Finland måste med hjälp av **barnstrategin** säkerställa att barnens rättigheter beaktas i hela landet och inom alla branscher, till exempel i skolor och inom hälso- och sjukvården.

Allokering av resurser

- Finland måste granska hur pengar avsedda för barn används och hur de påverkar barnens situation.
- Finland måste i sin användning av pengar beakta barn i utsatt ställning.
- Finland måste också ge barnen möjlighet att uttrycka sin åsikt om hur staten och kommunerna använder pengar.

Informationsinsamling

- Finland måste bättre än för närvarande samla in information om hur barnens rättigheter tillgodoses.
- Finland måste samla in information om olika barngrupper på ett omfattande sätt, i synnerhet om barn i sårbar ställning eller barn som hör till minoriteter.
- Finland måste säkerställa att ministeriernas tjänstemän får all tillgänglig forskningsinformation som gäller barn.

Oberoende tillsyn

- Finland måste regelbundet bedöma och övervaka att barnens rättigheter tillgodoses. Finland måste också reservera pengar för bedömningen.
- Finland måste säkerställa att **barnombudsmannen** får agera självständigt utan att någon ingriper i hans arbete.
- Finland ska informera barnen om deras rätt att anförda klagomål, om deras rättigheter har kränkts.
- Finland måste säkerställa att barnen och deras vårdnadshavare vet att de har rätt att lämna in klagomål till FN:s kommitté för barnets rättigheter.

Barnstrategin är politikernas gemensamma syn på hur alla barns och ungas välfärd och rättigheter ska beaktas i Finland.

Barnombudsmannen bedömer och främjar tillgodosendandet av barnets rättigheter i Finland.

Information, ökad medvetenhet och utbildning

- Man ska berätta för de vuxna om barnets rättigheter och hjälpa dem att lära ut dessa även till barnen.

Internationellt samarbete

- Finland måste beakta barnets rättigheter även i **utvecklingssamarbetet**.

Barnets rättigheter och företagsverksamhet

- Finland måste stifta lagar som säkerställer att företag inte skadar barn eller andra människor i Finland eller utomlands.
- Finland måste övervaka företagens verksamhet så att kränkningarna av barnets rättigheter inte hålls dolda.
- Finland måste kräva att företagen följer upp hur deras affärsverksamhet påverkar barnens rättigheter, miljön och hälsan.

Utvecklingssamarbete är arbete som rika länder utför tillsammans med utvecklingsländer.

Med hjälp av utvecklingssamarbetet främjas möjligheterna till ett bättre liv till exempel genom utbildning eller beredskap inför klimatförändringen.

Ja, eftersom det finns barn i världen som arbetar i företag när de är väldigt unga, t.ex. 5 år gamla."

Allmänna principer

Alla barns rättigheter tillgodoses inte alltid lika väl. Kommittén för barnets rättigheter fäster särskild uppmärksamhet till exempel vid situationen för barn som hör till minoriteter samt barn som är i en sårbar eller utsatt ställning. Syftet är att säkerställa att allas rättigheter tillgodoses på lika villkor och att ingen diskrimineras.

Sårbar ställning innebär att det i barnets liv finns en ställning eller situation som gör att barnet inte har samma möjligheter som andra. Med detta uttryck kan man beroende på situationen avse till exempel flyktingbarn och asylsökande barn, barn som lever i fattigdom eller barn med funktionsnedsättning.

Med minoritet avses en grupp som utgör en till sitt antal mindre del av samhället än majoriteten. I Finland omfattar minoriteterna till exempel barn som hör till språkliga och kulturella minoriteter, sexuella minoriteter och könsminoriteter och så kallade synliga minoriteter (till exempel hudfärg).

FUNDERA!
Varför är det viktigt att vi ser till att alla barn har lika möjligheter att bli hörda och behandlade rättvist?

Jämlikhet

- Finland måste bättre än för närvarande förhindra diskriminering, inklusive rasism, hatretorik och hatbrott.
- Finland måste ordna informationskampanjer som lär ut likabehandling och minskar diskriminerande attityder mot minoritetsgrupper.

Under den senaste tiden har hatretoriken ökat betydligt, särskilt på grund av sociala medier. Den ungas åsikter tillspetsas ytterligare och därmed ökar till exempel rasismen och kvinnohatet, och detta måste åtgärdas GENAST."

Barnets bästa

- Finland ska alltid beakta barnets bästa i ärenden och beslut som gäller barn. Genomförandet av detta ska bedömas i olika situationer, till exempel i beslut om vårdnad eller vård utom hemmet.
- Alla som arbetar med barn och unga ska erbjudas utbildning i hur barnets bästa tillgodoses.

Rätt till liv, överlevnad och utveckling

- Finland måste på alla tänkbara sätt förebygga självmord bland barn.

Respekt för barnens åsikter

- Finland måste säkerställa att barnens rätt att framföra sina åsikter i beslut som gäller dem själva förverkligas.
- Finlands lagstiftning ska ändras så att man ska fråga barn i alla åldrar om deras åsikter när man fattar beslut om frågor som påverkar barnets liv.
- Finland måste garantera barnen möjlighet att delta i kommunens beslutsfattande till exempel med hjälp av **ungdomsfullmäktige**.
- Finland måste hjälpa alla barn, även barn i utsatt ställning, att framföra sina åsikter och delta i beslutsfattandet till exempel i skolan.
- Finland måste säkerställa att alla vuxna som arbetar med barn får utbildning om att barnet har rätt att uttrycka sin åsikt.

Ungdomsfullmäktige
är en påverkansgrupp
för unga som verkar
i kommunen eller
velfärdsområdet

Medborgerliga rättigheter och frihete

Medborgarskap

- Finland måste säkerställa att alla barn som fötts här får medborgarskap.

Rätt till integritet och möjlighet att få ändamålsenlig information

- Finland måste skydda barnens rättigheter och säkerhet i digitala miljöer (t.ex. på internet) bättre än i nuläget.
- Finland måste se till att barn skyddas mot skadligt innehåll i digitala miljöer.
- Finland måste förbättra barns och vuxnas mediekompetens.

Våld mot barn

Utnyttjande och illabehandling

- Finland måste reagera bättre på våld mot barn genom att garantera tillräckligt med pengar och yrkespersoner för att bekämpa våldet.
- I bekämpningen av våld mot barn ska olika barngrupper beaktas, till exempel flickor, barn med funktionsnedsättning och barn som hör till olika minoritetsgrupper.
- Finland måste bekämpa nätvåld och mobbning effektivare och undersöka de grundläggande orsakerna till våldet.
- Finland måste bekämpa all slags mobbning och se till att lagstiftningen och olika planer hjälper till med detta.
- Finland måste förbättra möjligheten för barn som utsatts för våld (även sexuellt utnyttjande) att få läkartjänster och terapi.
- Finland måste effektivt undersöka fall av våld mot barn samt straffa gärningsmännen och stödja offren.

Hurdan den vuxna är påverkar ofta barnet. Om barnet misshandlas kan det hända att barnet misshandlar andra. Vuxna har ofta den största inverkan."

- Finland måste ingripa effektivare i våld mellan barn.
- Finland ska säkerställa att barnen har tillförlitliga och enkla sätt (såsom telefontjänster) att anmäla våld de utsatts för och uppmuntra dem att använda dessa sätt.
- Finland måste bättre än för närvarande se till att alla får information om våld mot och utnyttjande av barn.
- Finland måste se till att de som arbetar med barn får obligatorisk utbildning om våld mot barn.
- Finland ska säkerställa att information om våldsbrott mot barn samlas in. Information ska också samlas in från brottsoffer genom forskning.

Finland måste ingripa i psykiskt/verbalt våld –
följderna av psykiskt våld påverkar hela livet,
bl.a. marginalisering.”

Skadlig praxis

- Onödiga läkemedelsbehandlingar och operationer av **interkönade** barn ska skjutas upp så långt att barnet själv kan uttrycka sin åsikt om saken. Barn och familjer måste få tillräckligt med hjälp och stöd.
- Finland måste erbjuda gottgörelse till interkönade barn om de har medicinerats eller opererats i onödan.
- Finland måste bekämpa könsstympning av kvinnor och reservera tillräckligt med pengar för att utbilda yrkespersoner, öka medvetenheten och stödja offren.

Intersexualitet är förknippad med naturliga variationer i kroppens könsdrag. Kroppen hos ett interkönat barn motsvarar inte helt de typiska definitionerna av en flickas eller pojkes kropp.

Familjemiljö och vård utom hemmet

Familjemiljön

- Utbudet av socialservice bör förbättras i hela landet.
- Finland måste erbjuda bättre stöd till föräldrar som skiljer sig och deras barn.
- Finland ska stödja föräldrasamarbetet vid skilsmässa och främja kontakten mellan föräldern och barnet.
- Finland måste hjälpa föräldrar med missbruksproblem och erbjuda dem stödtjänster.

Barn som skilts från sin familj

Min pappa fick inte hjälp med sina missbruksproblem/drogproblem och därför såg jag honom väldigt sällan när jag var 0-5 år."

- Finland ska säkerställa att barn inte placeras utanför hemmet om det inte är absolut nödvändigt.
- Finland måste garantera tillräcklig finansiering för **vård utom hemmet** och verkställandet av barnskyddslagen och säkerställa att det finns tillräckligt med yrkesutbildade personer.
- Finland ska övervaka kvaliteten på och förhållandena i vården utom hemmet.

Ibland, när det inte finns tillräckligt med handledare på jobb, har jag inte alltid fått den medicin jag behöver."

I vård utom hemmet ordnas barnets boende utanför hemmet när man inte kan garantera barnets trygghet eller välbefinnande hemma. Vården kan ske till exempel inom familjevården eller på en barnskyddsanstalt.

- Barn som vårdas utom hemmet ska få information om sina rättigheter och möjlighet att framföra sin åsikt i beslutsfattandet om placeringen.

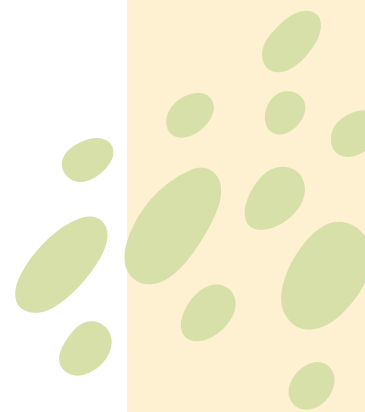
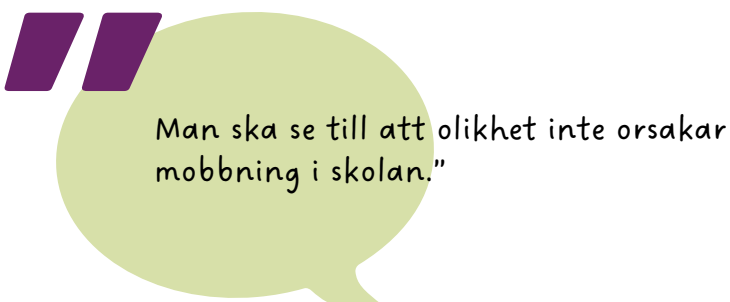
- Placerade barn ska erbjudas barnvänliga sätt att anmäla våld och utnyttjande och ges information om sina rättigheter.
- När vården utom hemmet avslutas ska en personlig stödväg planeras för barnen.

Barn till fångar

- Kommunerna ska se till att kontakten mellan barnen och föräldrarna bevaras även om föräldern är i fängelse.

Barn med funktionsnedsättning

- Finland måste säkerställa att barn med funktionsnedsättning får tillgång till allmän undervisning och att det reserveras tillräckligt med pengar för undervisningen. Läroplanerna och undervisningen ska anpassas så att de får individuellt stöd.
- Finland måste förhindra långvarig institutionsplacering av barn med intellektuell funktionsnedsättning och i första hand erbjuda familjevård och andra tjänster.
- Finland måste säkerställa att barn med funktionsnedsättning blir hörda i beslutsfattande som gäller dem och erbjuda information och stöd för kommunikationen.
- Finland måste bättre än för närvarande stödja den individuella utvecklingen och delaktigheten i samhället i fråga om barn med funktionsnedsättning.

Primärvård och socialvård

Hälso- och sjukvårdstjänster

- Finland måste säkerställa att alla barn och unga i hela landet får högklassiga hälso- och sjukvårdstjänster.
- Finland måste erbjuda social- och hälsovårdstjänster även för dokumentlösa barn och gravida mammor.
- Finland måste informera familjerna om hur viktigt det är att amma.
- Finland måste säkerställa att barnens självbestämmanderätt och rätt att delta beaktas i social- och hälsovårdstjänsterna.

Psykisk hälsa

- Finland måste förbättra mentalvårdstjänsterna och missbrukarvården och ge tillräckligt med pengar för att genomföra dessa. Finland måste också förnya barnskyddslagen.
- Finland ska förbättra mentalvårdstjänsterna för barn genom att säkerställa tillgången till dem och ett tillräckligt antal yrkesutbildade personer samt genom att beakta olika barngruppers behov.

Nuförtiden är det för lätt att skaffa alkohol och droger som minderårig. Rusmedelsanvändning som ung kan också traumatisera och skrämman personer omkring den berusade unga personen."

- Finland ska ingripa i självmord och psykiska problem bland barn samt höra barn när tjänsterna utvecklas.
- Finland måste se till att barn inte förskrivs läkemedel i onödan och att föräldrar och barn får information om läkemedlens biverkningar och andra behandlingsalternativ.
- Finland måste erbjuda stöd till vårdnadshavare till barn som kämpar med psykiska utmaningar.

Ungdomars hälsa

- Finland måste främja de ungas sexuella och reproduktiva hälsa och förbättra hälso- och sjukvårdspersonalens förståelse för regnbågsbarns, i synnerhet transungdomars, välbefinnande.
- Finland måste säkerställa att barn erbjuds åldersenlig sexualundervisning och fostran i reproduktiv hälsa.
- Finland måste sträva efter att bättre än för närvarande förebygga ungdomars användning av rusmedel och hänvisa dem som behöver hjälp till vård.
- Finland måste hjälpa barn som lider av spelberoende.
- Finland måste främja hälsosamma levnadsvanor bland unga och förebygga ätstörningar.

Klimatförändringens inverkan på barnets rättigheter

- Finland måste vidta de klimatåtgärder som man förbundit sig till och här beakta barnens rättigheter.
- Finland måste säkerställa att man i beslut gällande klimatförändringen bedömer beslutens konsekvenser för barnen, även samiska barn och deras rättigheter.
- Finland måste genom lagstiftningen säkerställa att miljökonsekvenserna av företagens verksamhet inte heller utomlands äventyrar barnens rättigheter.

Levnadsnivå

- Finland måste undvika nedskärningar i socialskyddsförmånerna som påverkar barn som riskerar att utsättas för fattigdom och utslagning.

Inga nedskärningar <3."

- Finland måste garantera en tillräcklig levnadsstandard för alla barn till exempel genom att öka socialskyddsförmånerna för barn i utsatt ställning.
- Finland ska förebygga bostadslöshet och brådskande erbjuda bostäder till familjer som behöver det.
- Finland måste föra statistik över hemlösa barn och ordna hjälp för dem.

Utbildning, fritid, kulturverksamhet

Utbildning

- Barngrupper i utsatt ställning måste garanteras jämlika utbildningsmöjligheter. Tillräckligt med pengar måste avsättas för detta. Den förberedande undervisningen för invandrarbarn ska vara av hög kvalitet.

Grundskolorna borde ha mer pengar eftersom de inte har råd med böcker eller läromedel."

- Finland måste skapa en åtgärdsplan med hjälp av vilken man ingriper i avbrott i barnens skolgång och i frånvaro.
- I skolorna i Finland får ingen diskrimineras och i undervisningen ska man beakta olika språk och kulturer (till exempel romer och samer).
- Finland måste säkerställa att man i skolorna bättre än för närvarande förebygger och ingriper i våld och mobbning samt informerar om deras skadeverkningar.

Man ingriper inte i mobbning i tillräckligt god tid och inte heller tillräckligt."

- Finland måste erbjuda barn och unga möjligheter att delta i diskussionen om politiska beslut som gäller utbildning
- Finland ska öka människorättsfostran samt undervisningen om barnens rättigheter och jämlikhet. Lärarna måste få utbildning i detta.

Vila, fritid, rekreation, kultur och konst

- Finland ska se till att fritidstjänster (såsom idrotts- och kulturverksamhet) finns tillgängliga för alla barn, även till exempel barn med funktionsnedsättning och barn på landsbygden.
- Kommunerna ska erbjuda barn avgiftsfria och förmånliga sätt att tillbringa sin fritid.
- Finland ska förbättra åtgärderna för att förhindra utnyttjande och ofredande inom idrotten. Anmällda fall ska undersökas effektivt.
- Finland måste se till att barnen får delta i diskussionen om politiska beslut som gäller fritid och kultur

"Jag försökte själv börja med en ny hobby som 14-åring, men alla nybörjargrupper var avsedda för yngre, så alla hobbyer borde inledas genast som 7-åring."

Särskilda skyddsåtgärder

Asylsökande, flykting- och invandrarbarn, inklusive barn som kommit till landet utan vårdnadshavare

- Finland måste säkerställa att barn behandlas som individer i beslut som gäller asyl och invandring och att besluten fattas i enlighet med barnets bästa.
- Finland måste behandla asylansökningar snabbare än i nuläget. Barnen måste få hälso- och sjukvård och måste få gå i skolan.
- Finland måste förbättra ställningen för barn som kommit till Finland utan vårdnadshavare till exempel genom att underlätta familjeåterförening.
- För barn som anlänt till landet utan vårdnadshavare ska det i brådskande ordning utses en egen företrädare.
- Finland måste sluta ta asylsökande barn i förvar.

"Ett barn som söker en asyl vill ha just trygghet."

Skydd av barn som begått brott

- Finland måste göra upp en plan för att minska antalet brott som begås av barn.
- Finland ska förkorta längden på rättegångar som gäller barn.
- Finland ska säkerställa att barn inte häktas ensamma i en cell under rannsakningsfängelse.
- Finland ska främja sådana lösningar där barn som åtalats för brott erbjuds alternativa arrangemang för rättegångar och fängelsestraff.
- Ett häktat barn får inte placeras i samma utrymme som vuxna. Barnets situation ska bedömas regelbundet.
- Finland ska säkerställa att barn som häktats får högklassig undervisning och annan service.

Text: Margariitta Kariola ja Jemina Fallenius

Grafisk planering: Oona Niskanen

© Centraförbundet för Barnskydd

Slutsatserna och rekommendationerna för Finland från FN:s kommitté för barnets rättigheter finns på barnombudsmannens webbplats (<https://lapsiasia.fi/sv/overvakning-av-konventionen>).

Publikationen har utarbetats inom projektet Meidän LOS (2025–2026) som finansieras av Europeiska unionen och koordineras av Centraförbundet för Barnskydd.

De synpunkter och åsikter som framförs är författarnas åsikter och motsvarar inte nödvändigtvis Europeiska unionens åsikter. Europeiska unionen och den myndighet som beviljar bidraget ansvarar inte för dem.

Euroopan unionin
osarahoittama

MEIDÄN LOS

LASTENSUOJELUN
KESKUSLIITTO

SOS
LAPSIKYLÄ